

Sitoumus 2

YM:n ehdotus; Luontotyyppien ja lajien suojelutilan parantaminen

Outi Ala-Honkola (outi.ala-honkola@gov.fi)
Ympäristöministeriö

Kertaus tehtävänannosta

- Lajien ja luontotyyppien suojelutasoa koskevassa sitoumuksessa kuvataan, millaisilla toimilla Suomi pysäyttää niiden direktiivilajien ja -luontotyyppien heikkenemisen, joiden suojelutaso on arvioitu heikkeneväksi Suomen lajiston ja luontotyyppien luonto- ja lintudirektiivien raportoinneissa 2019.
- EU:n bd-strategian tavoite suojelutason parantamiseksi on tiukka. Vähintään 30 % luontotyypeistä ja lajeista, joiden suojelutaso ei ole tällä hetkellä suotuisa, pitää saada suotuisalle suojelutasolle (FV) tai vähintäänkin suojelutason kehityssuunta selvästi paranevaksi. Sitoumukseen valitaan vähintään 30 % epäsuotuisalla tasolla olevien lajien ja luontotyyppien yhteenlasketusta määrästä.
- Lisäksi kaikkien luontotyyppien ja lajien lisäheikentäminen tulee pysäyttää.
 - Luontotyyppitaulukossa kolme tarkastelutehtävää:
 - 1) Tunnistaa luontotyytit, joiden **heikkenevä kehityssuunta tulee pysäyttää**
 - 2) Valita ne luontotyytit, joiden suojelutasoa **sitoudutaan parantamaan (30%)**
 - 3) Tunnistaa ne luontotyytit, joiden **heikkenemisen pysäyttämiseen** ei voida sitoutua

Monimuotoisuusperusteita luontotyyppien ja lajien priorisointiin

EU:n ohjeen mukaan seuraavia seikkoja voidaan huomioida lajeja ja luontotyyppejä priorisoitaessa:

- Lajit, jotka ovat vaarassa kuolla sukupuuttoon ja luontotyypit, jotka ovat vaarassa hävitä kokonaan.
- Lajit ja luontotyypit, joista jäsenmaalla on suuri vastuu, esim. esiintymistä suuri osa on jäsenmaassa (Tanska suunnittelee keskittyvänsä lajeihin ja luontotyyppeihin, joiden esiintymistä yli 20 % on Tanskassa).
- Lajit ja luontotyypit, joiden parantaminen auttaa samalla useita muita lajeja ja/tai luontotyyppejä

Lähde: Biodiversity Strategy for 2030: Guidance to Member States on how to select and prioritise species/habitats for the 30 % conservation improvement target under the strategy

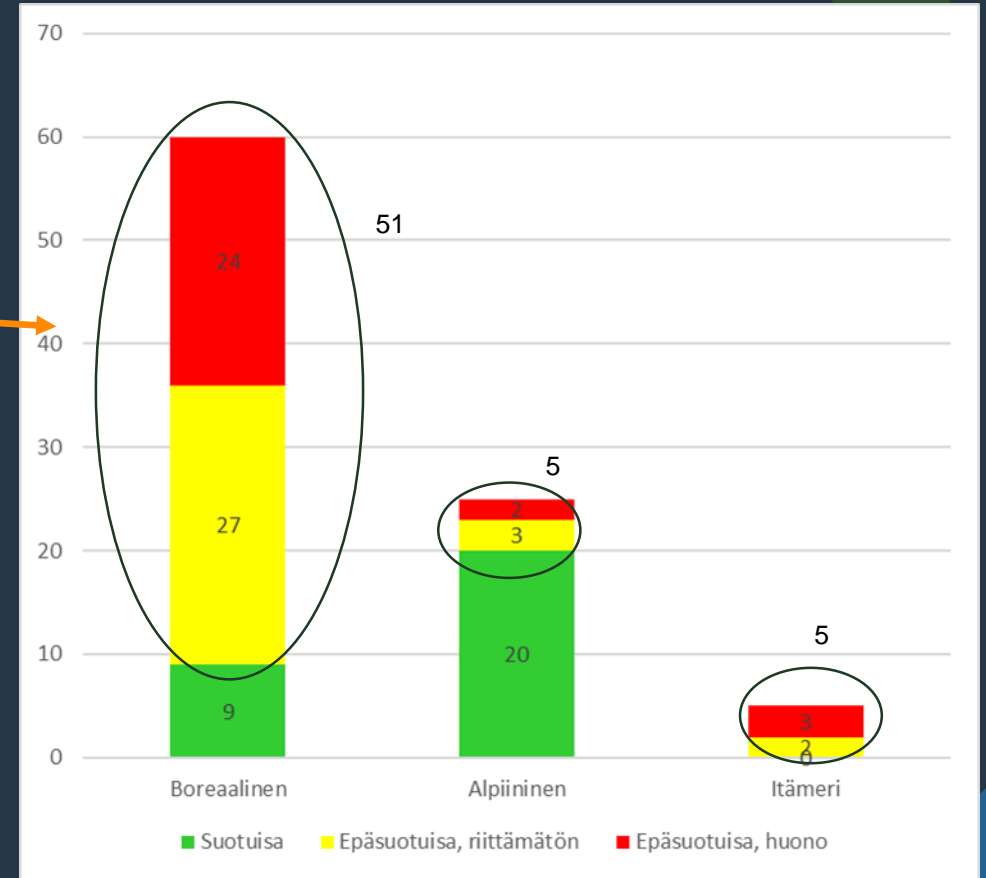
Luontotyyppit, joiden levinneisyysalueesta tai/ja pinta-alasta > 50 % Suomessa

Luontotyyppi	Numero	Luontotyyppi	Numero
Letot	7230	Maankohoamisrannikon primäärisukcessiometsät	9030
Palsasuot (BOR)	7320	<u>Keidassuot</u>	7110
Tunturikankaat (BOR)	4060	<u>Aapasuot</u>	7310
Tunturikoivikot (BOR)	9040	Harjumetsät	9060
Kapeat murtovesilahdet	1650	Kalkkikalliot	8210
Karut ja kirkasvetiset järvet	3110	Lehdot	9050
Humuspitoiset järvet ja lammet	3160	Rannikon laguunit	1150
Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit	3210		
Itämeren hiekkarannat	1640		

Luontotyyppitaulukon tarkastelu

- Suomessa esiintyy 68 direktiiviluontotyyppiä. Koska suojelutilan tarkastelu tehdään erikseen boreaaliselle, alpiiniselle ja Itämeren alueille, on *tarkasteltavia luontotyyppiä* 90 kpl
- Näin tarkastellen 61 luontotyyppiä on epäsuotuisassa suojelutilassa
 - Nämä 61 epäsuotuisalla suojelutasolla arvioitua luontotyyppiä vuoden 2019 direktiiviraportoinnissa löytyvät luontotyyppitaulukosta
- 30% parantamistavoitteeseen tulee siis valita ainakin 19 luontotyyppiä – olettaen, että lajien osalta valitaan samoin 30%

Luontotyyppitaulukon käsittely

- Sitoumuksen suurin haaste löytyy niistä heikkenevässä tilassa olevista, laaja-alaisista luontotyypeistä, joiden heikkenemiskehitys tulee saada pysäytettyä
- Näistä 5 on sellaisia, joiden heikkenemiskehitystä SYKE:n tarkastelussa ei katsota voitavan parantaa 2030 mennessä
- Ehdotuksessaan 30% parannettaviksi esitettäviä luontotyyppejä YM huomioi mm. seuraavia näkökohtia:
 - Pyritään parantamaan tärkeitä luontotyyppejä eri elinympäristöryhmissä niin, että kaikki elinympäristöryhmät ovat edustettuina → myös viestinnällinen näkökulma suojelun ja ennallistamisen kannalta
 - Kiinnitetään huomiota realismiin (esim. pienialaisuus, toimien kustannusvaikuttavuus), mutta myös riittävään kunnianhimoon
 - Suojelutavoitteiden huomioiminen suojelutason parantamisessa
 - Avainelinympäristöt, lajirikkaat luontotyyppit
 - Kansallinen vastuu

Luokka: Tila säilyy vakaana, 18 kpl

Direktiiviluontotyyppi	Koodi	Tilanne 2019 direktiiviraportoinnissa
Vedenalaiset hiekkasärkät	1110	U1=
Jokisuistot	1130	U2=
Laajat matalat lahdet	1160	U2=
Riutat	1170	U1=
Kapeat murtovesilahdet	1650	U2=
Rantavallit	1210	U1=
Ulkosaariston luodot ja saaret	1620	U1=
Karut ja kirkasvetiset järvet	3110	U1=
Niukka-keskiravinteiset järvet	3130	U1=
Luontaisesti runsasravinteiset järvet (ja lammet)	3150	U2=
Humuspitoiset järvet ja lammet	3160	U1=
Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit	3210	U1=
Pikkujoet ja purot	3260	U2=
Lähteet ja lähdesuot	7160	U2=
Lehdot alpiinisella alueella	9050	ALP U1=
Kalkkikedot, kuivat niityt ... (orkidea-alueet)	6210	U2= (esiintyy erit. Ahvenanmaalla, ÅL osallistuu sitoumukseen)
Siniheinäniityt	6410	U2= (esiintyy erit. Ahvenanmaalla, ÅL osallistuu sitoumukseen)
Alvarit ja kalkkivaikutteiset kalliokedot	6280	U2= (esiintyy erit. Ahvenanmaalla, ÅL osallistuu sitoumukseen)

Luokka: Heikkeneminen pysäytetään ja tila saatetaan vakaaksi 7 kpl

Direktiiviluontotyyppi	Koodi	Tilanne 2019	
Maankohoamisrannikon primäärisukcessiometsät	9030	U2x	
Kalkkilammet- ja järvet	3140	U1-	
<u>Keidassuot</u>	<u>7110</u>	<u>U2-</u>	
<u>Vaiheuttumissuot ja rantasuot</u>	<u>7140</u>	<u>U1-</u>	
<u>Aapasuot</u>	<u>7310</u>	<u>U1-</u>	
Metsäluhdat	9080	U2x	
Lehdes- ja vesaniityt	6530	U2-	ÅL mukana sitoumuksessa

U: unfavourable (epäsuotuisa suojelutaso 2019 direktiiviraportoinnissa)

U1: epäsuotuisa riittämätön

U2: epäsuotuisa huono

(-): heikkenee / (=): vakaa / (+): paraneva / (x): tuntematon

BOR: boreaalinen alue

ALP: alpiininen alue

Luokka: suojelutason kehityssuunta paranevaksi (valittava vähintään 19 kpl)

Direktiiviluontotyyppi	Koodi	Tilanne 2019	Perusteluja ja huomioita
Dyynien kosteat soistuneet painanteet	2190	U1-	Dyynikokonaisuus: Harvinainen ja melko pienialainen luontotyyppiryhmä (1460 ha), josta merkittävä osa on suojeltu – ns. low hanging fruit – ryhmä. Suojelun tilaa voidaan parantaa kohdentamalla lisäsuojelua (METSO, uusi LSL) ja ennallistamis- ja luonnonhoitotoimia sekä virkistyskäytön ohjaamista.
Liikkuvat alkiovaiheen dyynit	2110	U1-	
Liikkuvat rantakauradyynit	2120	U1-	
Kiinteät ruohokasvillisuuden peittämät dyynit	2130	U2-	
Variksenmarjadyynit	2140	U2-	
Metsäiset dyynit	2180	U2x	
Kuivat kanerva- ja variksenmarjadyynit ja -nummet	2320	U1-	
Huurresammallähteet	7220	U1+	Pienialainen luontotyyppi, jonka kehityssuunta jo positiivinen.
Jalopuumetsät	9020	U1=	Pienialainen ja lajirikas luontotyyppi, jolle kohdennettavissa lisäsuojelua ja luonnonhoitoa. Ahvenanmaa mukana sitoumuksessa.
Lehdot	9050	BOR: U1=	Kansallinen vastuu luontotyyppistä; suuri osa BOR lehdoista Suomessa. Luodsi-hanke selvittää talousmetsäpuolta, EUKUKO-hanke YM:n vastuualuetta. Metsäteollisuus ry:n lehtojen hoidon opas. Paljonko tarvitaan että saadaan paranevaksi?
Raviini- ja rinnelehdot	9180	U1=	Pienialainen ja lajirikas luontotyyppi, jolle kohdennettavissa lisäsuojelua ja luonnonhoitoa.
Merenrantaniityt	1630	U1+	Suurialaisia biotooppiluontotyyppijä, joiden voidaan arvioida riittävällä tavalla tulevan hoidetuksi Helmi-ohjelman tavoitteet toteuttamalla. Vaatii pinta-alan kasvattamisen lisäksi hoidon laatua parantavia toimenpiteitä.
Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt	6270	U2=	
Kosteet suurruohoniityt	6430	U1+	
Hakamaat ja kaskilaitumet	9070	U2=	

Luokka: suojelutason kehityssuunta paranevaksi (valittava vähintään 19 kpl)

Direktiiviluontotyyppi	Koodi	Tilanne 2019	Perusteluja ja huomioita
Rannikon laguunit	1150	U2=	Laguuneita kunnostetaan Helmi-ohjelmassa ja Biodiversea-ohjelmassa.
Harjusaaret	1610	U1=	METSO-suojelun kohdentaminen. Riittävätkö avoimiin osiin kohdistuvat toimet koko luontotyypin tilan parantamiseen? Vedenalaiset osat?
Itämeren hiekkarannat	1640	U2-	Merkittävänä toimenpiteenä kurturuusun torjuminen ja leviämisen vähentäminen myös muilta luontotyypeiltä. Etenkin hyönteislajistoltaan erittäin merkittävä luontotyyppi.
Puustoiset suot	91D0	U1-	Ainoa parannettavaksi ehdotettava suoluontotyyppi sisältää lajistollisesti erityisen tärkeät korvet. Pienialaisia puustoisia soita voidaan suojella METSO-suojelua ja ennallistamista kohdentamalla sekä metsänhoitosuosituksen avulla. Paljonko vaatii työtä Natura-alueiden ulkopuolella?
Luonnonmetsät	9010	U1-	Lisäsuojelutavoite sitoumus 1:n puolella, ennallistamispolttojen lisääminen, luontaisten tuhoalueiden suojelun tehostaminen. Luodsi-hanke selvittää talousmetsäpuolta, EUKUKO-hanke YM:n vastuualueita.
Harjumetsät	9060	U2-	Kohdennettu lisäsuojelu, ennallistamispolttojen lisääminen ja metsänhoitosuositukset. Luodsi-hanke selvittää talousmetsäpuolta, EUKUKO-hanke YM:n vastuualueita.
Vanhat tammimetsät	9190	U1=	Pienialainen luontotyyppi, myös Ahvenanmaa sitoutuu tämän luontotyypin parantamiseen.
Kalkkikalliot	8210	U1-	Lajistoltaan tärkeä luontotyyppi, joka hyötyy lisäsuojelun (LS-laki) lisäksi luonnonhoidosta.
Kuivat nummet	4030	U2=	Pienialaisia, sirpaleisia luontotyyppejä laajempien perinnebiotooppialueiden sisällä. Jo suojelutason pitäminen vakaana vaatii vuosittaisen hoidon turvaamista ja uusien esiintymien hoitoon saamista.
Runsaslajiset jäkkiniityt	6230	U2=	
Tulvaniityt	6450	U2=	
Alavat niitetyt niityt	6510	U2=	

Luokka: Heikkeneminen jatkuu

Direktiiviluontotyyppi	Koodi	Tilanne 2019 direktiiviraportoinnissa	Perustelu ehdotukselle
Letot	7230	U1-	Umpeenkasvu, rahkoittuminen
Palsasuot	7320	BOR: U2-, ALP: U2-	Ilmastonmuutos
Tulvametsät	91E0	BOR: U2-, ALP: U1=	Tietopuutteet liian suuria ja toimet laaja-alaisia
Tunturikankaat	4060	BOR: U1-, ALP: U1-	Ilmastonmuutoksen ja porolaidunnuksen yhteisvaikutus
Tunturikoivikot	9040	BOR: U1-, ALP: U2-	Ilmastonmuutoksen ja porolaidunnuksen yhteisvaikutus

U: unfavourable (epäsuotuisa suojelutaso 2019 direktiiviraportoinnissa)

U1: epäsuotuisa riittämätön

U2: epäsuotuisa huono

(-): heikkenee / (=): vakaa / (+): paraneva

BOR: boreaalinen alue

ALP: alpiininen alue

Lajit

On paraneva ja pysyy sellaisena	Saadaan paranevaksi (Kasvit)	Saadaan paranevaksi (Eläimet)	On vakaa ja pysyy (Kasvit)	On vakaa ja pysyy
hajuheinä	isonuijasammal	havuhuppukuoriainen	hiuskoukkusammal	jokihelmisimpukka (alpiininen)
pohjansorsimo	kiiltosirppisammal	mäntyhuppukuoriainen	idänlehväsammal	erakkokuoriainen
ahma	kourukinnassammal	palolatikka	isotorasammal	meriuposkuoriainen
susi BOR	lahokaviosammal	keltaverkkoperhonen	korpihohtosammal	vennajäärä
	idänverijuuri	pikkuapollo ?	pohjankellosammal	apollo
	lietetatar	naali	laaksoarho	itämerennorppa
20 kpl / 75 kpl = 27%	neidonkenkä	saimaannorppa	pahtaketokeltto	susi ALP
21 kpl / 75 kpl = 28%	nuokkuesikko		upossarpio	
	rönsysorsimo			
	tikankontti			

Lajit

Heikkenevästä tai epävarmasta vakaaksi (Kasvit)	Heikkenevästä tai epävarmasta vakaaksi (Eläimet)	Voidaan vaik. mutta ei 2030 mennessä	Voidaan vaik. mutta ei 2030 mennessä
harapurosammal	haavansahajumi	katkokynsisammal	kaskikeiju
hitupihtisammal	lahokapo	lapinsirppisammal	korpikolva
hämeen kylmäkukka	viherukonkorento	hentonäkinruoho	korukeräpallokas
nelilehtivesikuusi	kirjopapurikko	lettorikko	punahärö
perämeren ketomaruna	luhtakultasiipi	notkeanäkinruoho	muurahaissinisiipi
pohjankehtoailakki	rupilisko	pikkunoidanlukko	pohjanharmoyökkönen
	liito-orava	jokihelmisimpukka BOR	torvijäkälät (poronjäkälät)
	pikkuapollo?	siika	jokirapu
		hilleri	harjus

Lajit

Heikkenevää kehityssuuntaa ei voida estää tai arvioida	Ahvenanmaan lajit (luokka neuvotellaan Ahvenanmaan kanssa)
lapinpahtasammal	jäykkäkiertosammal
kulonyhäkäs	kiiltovalkku
kääpiöhopeatäplä	kangaskäärme

Linnut

Kehityssuunta voidaan saada paranevaksi

Hiirihaukka	Kiuru	Lapasorsa
Isolepinkäinen	Keltasirkku ?	Telkkä
Lapasotka	Metso	Tukkasotka
Mustakurkku-uikku	Teeri	Tukkakoskelo
Mustatiira	Pyy	Nokikana
Etelänsuosirri	Tavi	
Tunturihaukka	Haapana	
Viherpeippo	Jouhisorsa	21 kpl /82 kpl = 26 %
Mustaleppälintu		22 kpl /85 kpl = 27 %

Linnut

Kehityssuunta voidaan saada heikkenevästä vakaaksi

Varpuspöllö	Jänkäsirriäinen	Pensaskerttu ?
Mehiläishaukka	Silkkiuikku	Peltosirkku ?
Helmipöllö	Kalatiira	Riekko
Pensastasku ?	Pajusirkku	Haahka
Pikkulepinkäinen ?	Huuhkaja	Punasotka
Hömötiainen	Törmäpääsky	Viirupöllö
Kanahaukka	Tervapääsky ?	Rautiainen
Harmaasieppo	Haarapääsky ?	Punarinta
Töyhtötiainen	Varpunen ?	
Turturikyyhky ?	Räystäspääsky ?	

Linnut

Kehityssuuntaan ei voida vaikuttaa riittävästi

Ampuhaukka	Sinisuohaukka	Luhtakerttunen	Punavarpunen
Sarvipöllö	Metsäviklo	Lapinsirri	Merilokki
Käenpiika	Vesipääsky	Piekana	Harmaalokki
Hernekerttu	Karikukko	Keräkurmitsa	Harakka
Varpushaukka	Selkälokki	Lapinkirvinen	Varis
Punakylkirastas	Härkälintu	Suosirri	
Kirjosieppo	Rastaskerttunen	Västäräkki	
Satakieli	Kultasirkku	Tervapääsky ?	
Lehtokerttu	Nuolihaukka	Haarapääsky ?	
Lapinuunilintu	Ruokokerttunen	Räystäspääsky ?	

Kiitos!

Muistathan jättää mahdolliset kommenttisi
16.6.2023 mennessä Webpropol-alustalle.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

